

Knihovnu roku 2023 mají v Halenkovicích

12. 10. 2023

Praha, Klementinum: Knihovnou roku 2023 se stala místní knihovna obce Halenkovice. Městská knihovna v Praze si odnesla cenu za Kiosek – první samoobslužnou pobočku v síti Městské knihovny v Praze (a ČR) a v kategorii Městská knihovna roku 2023 první místo získala Knihovna Kutná Hora. Ocenění pro mladé knihovníky převzala Helena Dlouhá z Knihovny města Ostravy. Ceny byly slavnostně předány 12. října 2023 v Zrcadlové kapli Klementina v Národní knihovně ČR.

Ocenění Knihovna roku uděluje Ministerstvo kultury ČR ve dvou kategoriích: Základní knihovna a Významný počín v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb. V kategorii základní knihovna bylo v roce 2023 nominováno 14 knihoven, přičemž jako vítěznou vybrala porota **Místní knihovnu v obci Halenkovice**. Dalším dvěma knihovnám byl udělen v této kategorii diplom, který převzali zástupci **Místní lidové knihovny Sněžné** a **Obecní knihovny Dolní Břežany**.

Na významný informační počín bylo v nominaci 13 knihoven, z čehož porota vybrala jednoho vítěze a udělila jeden diplom. Vítězem této kategorie byl **Kiosek – první samoobslužná pobočka v síti Městské knihovny v Praze**, díky kterému se rozšířily stávající služby knihovny. Diplom převzala **Krajská vědecká knihovna v Liberci** za projekt **Knihovna v Křišťálovém údolí**.

Všem oceněným osobně blahopřál ministr kultury Mgr. Martin Baxa, který ve svém úvodním slově zmínil: „-*Jsem hrdý, že Česká republika má jednu z nejhustších sítí knihoven na světě. V knihovnách žije paměť a identita: našeho jazyka i národa, naší kultury a společnosti. Knihovny

tím ideálně spojují minulé s přítomným, permanentně připomínají, aktualizují naše kořeny. Je tedy nezbytné práci a každodenní nasazení knihovnic a knihovníků oceňovat a poděkovat.“

Předány byly také ceny Městská knihovna roku 2023, kterou vyhlašuje Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP) a zaštiťuje ji Svaz měst a obcí ČR. V této kategorii se do druhého kola soutěže probojovalo 8 knihoven, z nichž porota vybrala tři vítězné. První cenu převzali zástupci **Knihovny Kutná Hora**, druhé místo obsadila **Městská knihovna Havířov** a třetí místo získala **Městská knihovna Litvínov**.

Každoročně se při příležitosti vyhlášení Knihovny roku také udělují ocenění MARK (Mladá/mladá, moudrá/moudrý; aktivní, atraktivní; rozkvétající, rozumná/rozumný; knihovnice/knihovník). Letos si cenu MARK odnesla Helena Dlouhá z **Knihovny města Ostravy**.

Kompletní nominace a medailonky k nominovaným a oceněným knihovnám najdete v online katalogu [Knihovna roku 2023](#).

Tisková mluvčí Národní knihovny ČR
Mgr. Martina Košanová
Ředitelka Odboru komunikace
+420 602 811 320
martina.kosanova@nkp.cz
www.nkp.cz

KNIHOVNA ROKU 2023

Knihovna roku (kategorie základní knihovna)

Vítěz Knihovna roku 2023

Místní knihovna obce Halenkovice

Knihovnice: Pavlína Bieberlová

Místní knihovna obce Halenkovice sídlí v nových moderních prostorách, které jsou bezbariérové. Díky rozšíření provozní doby se zařadila mezi profesionální knihovny. V loňském roce uspořádala 40 akcí pro veřejnost. Velmi dobře spolupracuje se základní i mateřskou školou. Pro děti pořádá například Noc s Andersenem, lekce šachu a dámy, kurzy zpěvu country písniček. Úspěšnou akcí byla Slavnost Slabikáře a Pasování na čtenáře. Knihovna se zapojuje také do projektu S knížkou do života (Bookstart) a pořádá Setkání pro maminky s dětmi. Pro veřejnost v knihovně proběhly kurzy 3D tisku, pro seniory se uskutečňují kurzy v rámci projektu Moudrá sovička. V prostorách knihovny se konají kurzy angličtiny. Knihovna plní většinu knihovnických standardů včetně nákladů na nákup nových knih. Navíc využívá mimořádné výměnné soubory knih, audioknih i společenských her z krajské knihovny.

Zvláštní ocenění Ministerstva kultury ČR

Místní lidová knihovna Sněžné

Knihovnice: Mgr. Anna Holešová

Místní lidová knihovna Sněžné obdržela v soutěži Vesnice roku 2023 diplom Vesnická knihovna Kraje Vysočina. Knihovna funguje především jako živé komunitní centrum, které slouží příslušníkům všech věkových kategorií a sociálních skupin. Je přizpůsobena setkávání, lidé zde mohou trávit svůj volný čas. Aktivně spolupracuje nejen s místní základní a mateřskou školou, ale také se školou v sousední obci. Připravuje pro žáky programy a besedy, kam jsou zváni regionální spisovatelé i současní známí autoři. Akce s větším počtem účastníků se konají v přilehlém sále. Malé čtenáře motivuje ke čtení a k zájmu o literaturu soutěžemi Nejhezčí čtenářský deník a Čtenář roku. V rámci výpůjčních služeb nabízí čtenářům půjčování e-knih.

Obecní knihovna Dolní Břežany

Knihovnice: Ing. Jarmila Vidová

Obecní knihovna Dolní Břežany obdržela v soutěži Vesnice roku 2023 diplom Vesnická knihovna Středočeského kraje. Komunitní centrum, jehož součástí je i knihovna, provozuje také infocentrum, multifunkční sál a mateřské centrum. Knihovna a mateřské centrum intenzivně spolupracují a vzájemně se doplňují při organizování aktivit. V knihovně pravidelně tráví volný čas maminky s dětmi a děti mladšího školního věku. Knihovna je také místem relaxace a odpočinku pro dospělé. Spolupráce se základní školou je standardní aktivitou knihovny. Důležitou součástí komunitního centra je

také zahrada. Nabízí nejen herní prvky pro děti, venkovní kuchyni, ale také ozvučené pódium. Komunitní zahradu využívá knihovna pro organizování akcí zejména pro děti. Komunitní centrum v Dolních Břežanech naplňuje beze zbytku vše, co si pod tímto názvem můžeme představit.

Významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb

Vítězný projekt

Městská knihovna v Praze

Kiosek – první samoobslužná pobočka v síti Městské knihovny v Praze (a ČR)

Průkopnické zavedení konceptu samoobslužnosti, které pomůže rozšířit stávající služby knihovny a je inspirací pro celý systém knihoven. Cílem projektu je prostřednictvím technologií zrychlit výpůjční služby, rozšířit provozní dobu a posílit komunitní roli knihoven. Rutinní práce je svěřena technologiím a nenahraditelný lidský přístup věnován přímé péči o návštěvníky knihovny. Kiosek je otevřen v obchodním Centru Černý Most od března 2022 sedm dní v týdnu a od 9 do 21 hod. Na 29 m² nabízí především výpůjční služby, vyzvednutí rezervací, ale je možné i posezení a přístup na wifi. Osobní asistence knihovníka je dostupná v pondělí odpoledne, v další všední dny se nabízí vzdálená podpora přes obrazovku. Podstatou a hlavním přínosem je však samoobslužnost, a to od vstupu (dveře se otevřou po načtení čtenářského průkazu) přes půjčování a vracení knih až po platbu kartou. Jde o koncept, který přibližuje rychlou službu knihovny do místa, jímž denně proudí tisíce návštěvníků. Knihovna se tak stává přirozenou součástí nabídky rušného obchodního centra a v sousedství komerčních služeb nabízí možnost zklidnění i krátkého odpočinku.

Zvláštní ocenění

Krajská vědecká knihovna v Liberci

Knihovna v Křišťálovém údolí

Realizace aktivit v rámci celokrajské kampaně Crystal Valley (Křišťálové údolí), jejichž cílem je propagace regionu jako kolébky sklářského a bižuterního průmyslu, jeho historie i současnosti, je inspirací pro podporu regionální historie a tradic. Projekt je příkladem spolupráce mnoha regionálních partnerů, mezi nimiž knihovna hraje významnou roli. Přesvědčivý koncept vedl i k získání finančních prostředků, které umožnily realizovat soubor aktivit vedoucích k posilování regionální integrity: knihovníci zpracovali medailony významných sklářů včetně natočení a zpracování jejich životních

příběhů, proběhla venkovní výstava Skláři z Křišťálového údolí za účasti autorů, uskutečnily se literární výlety po stopách sklářů s průvodci, kterými byli knihovníci v dobových kostýmech. S mimořádným zájmem se setkal dvoudenní Křišťálový trh v knihovně. Všechny tyto aktivity probíhající v letech 2022 a 2023 jsou skvělým příkladem implementace Konceptce rozvoje knihoven ČR na léta 2021 až 2027 a činí z knihovny významného partnera při realizaci velkých projektů zaměřených na rozvoj kraje.

Městská knihovna roku 2023

1. místo

Knihovna Kutná Hora

Mgr. Gabriela Jarkulišová, ředitelka

Knihovna Kutná Hora působí od roku 2022 v nově rekonstruovaném objektu bývalé školy. Rekonstrukce historické památky byla financována z Integrovaného regionálního operačního programu. Knihovna poskytuje široké spektrum odborných přednášek, besed, seminářů, workshopů, dílen, multikulturních aktivit, koncertů, výstav. Nabízí studijní, přednáškové a badatelské prostory pro veřejnost. Spolupracuje s řadou institucí v místě, což umožňuje uskutečnit nové projekty, například cyklus Knihovna fandí divadlu, jehož cílem je poznat literární díla v dramatickém zpracování špičkových divadel mimo Kutnou Horu. Všechny typy škol mohou využívat nabízené vzdělávací programy pro školy. Knihovna je vybavena moderními systémy, pohodlným a přívětivým zázemím. Najdeme zde zákoutí s četbou pro různé věkové i zájmové skupiny čtenářů. Kromě tradičních výpůjčních služeb knihovna provozuje Knihovnu věcí, kde nabízí dětem i dospělým půjčování předmětů od didaktických pomůcek až po malířské stojany, šicí stroje nebo stany. Součástí knihovny je také příjemná kavárna a parkoviště s třemi desítkami parkovacích míst.

2. místo

Městská knihovna Havířov

Ing. Dagmar Čuntová, ředitelka

Městská knihovna Havířov poskytuje knihovnické a informační služby prostřednictvím 9 poboček ve všech městských částech, provozuje Městské informační centrum, expozici Historie psaná uhlím a od roku 2016 převzala také péči o Kroniku města Havířova. Mimořádným počinem je podpora zvyšování finanční gramotnosti dětí. Knihovna připravila pro žáky II. stupně základních škol Hernu finanční gramotnosti. Žáci se prostřednictvím deskové hry Finanční svoboda, která věrně simuluje realitu hospodaření s penězi, starají o peníze fiktivní rodiny. Knihovna nabízí aktuální témata v oblasti vzdělávání – workshopy robotiky a programování pro ZŠ, Robohernu – volné hraní s roboty pro veřejnost, 3D tiskárny a 3D tisk, počítačové kurzy pro seniory. Podporuje čtenářství – K-klub, čtenářské dílny ve školách, lekce a besedy s využitím metod RWCT, projekt S knížkou do života

(Bookstart), celoroční projekt Deník malého čtenáře, mediální gramotnost. Spolupracuje s domovy pro seniory, kde probíhá pásmo besed převážně s regionálními tématy. Nabízí interaktivní zážitkový program Muzikohrátky, který je vhodný pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a seniory. Knihovna spolupracuje s dobrovolníky především z řad mládeže, kteří se podílejí na přípravě a realizaci akcí.

3. místo

Městská knihovna Litvínov

Mgr. Marcela Güttnerová, ředitelka

Městská knihovna Litvínov se stala uznávaným a živým centrem, kde se lidé setkávají, vzdělávají, navazují nová přátelství a posilují komunitní život. Knihovna klade důraz na inovativní programy a

nabízí širokou paletu vzdělávacích, komunitních a kulturních aktivit, čímž přispívá k obohacení intelektuálního a sociálního prostředí ve městě. Schopnost knihovny Litvínov spojovat lidi a vést je k novým dobrodružstvím a objevům je bezpochyby inspirativní. Skvělým projektem je dětská herna, která slouží nejen k informačně vzdělávacím lekcím pro školy a další vzdělávací instituce, ale také k organizaci volnočasových aktivit dětí. Najdeme zde kreativní a tvořivé dílny, stolní a deskové hry, gamebooky, práci s novými médii a technologiemi, jako je virtuální realita, 3D tiskárny a robotika. Součástí je teen-zóna pro mládež od 15 let, nazvaná Komnata nejvyšší potřeby. Mladým lidem je určena Knižní ozdravovna, která využívá principy biblioterapie. Knihovna nabízí programy zájmového vzdělávání pro širokou veřejnost včetně seniorů a zapojuje se do všech celostátních projektů na podporu čtenářství.

Cena MARK

Mgr. Helena Dlouhá

Knihovna města Ostravy

Helena Dlouhá úspěšně absolvovala magisterské studium knihovnictví na Slezské univerzitě Opava v roce 2013 a od téhož roku je zaměstnaná v Knihovně města Ostravy, Oddělení pro děti a mládež. Získala ocenění za vynikající práci v celostátní pracovní skupině projektu S knížkou do života (Bookstart), a to především za přípravu, správu a aktualizaci webu, sociálních sítí a dalších komunikačních platforem projektu. Helena Dlouhá nenápadně, ale velmi usilovně aktivizuje komunitu knihoven a svou osobní účastí na seminářích, kde vystupuje jako lektorka, získává další knihovny pro zapojení do projektu. Stará se o evidenci začleněných knihoven, připravuje dotazníky a s výsledky těchto dotazníkových šetření dále pracuje. Připravuje také Zpravodaj projektu, který pravidelně rozesílá do všech knihoven, získává názory odborníků, tipy na vhodné čtení pro cílovou komunitu; to vše s cílem pomoci knihovnám napříč republikou, zejména těm menším a knihovnám bez zkušeností s aktivitami pro děti do 6 let a jejich rodiče. Bez jejího zapojení, ochoty a nezlomného přesvědčení o důležitosti projektu by žádná z výše uvedených aktivit nebyla v tak dobrém stavu, a tak prospěšná pro širší komunitu.